

ZNAJDŹ NA OBRAZIE

Skąd Jan Matejko wiedział, jak wyglądała bitwa sprzed ponad 450 lat?

Wiele informacji zaczerpnął z kroniki Jana Długosza, chociaż ten urodził się pięć lat po bitwie. Matejko badał też przeszłość, czytając stare księgi, oglądając dawne budowle i rzeźby, szukając pozostałości z tamtych czasów.

KRONIKA

spisana historia państwa, rodziny czy instytucji. Osoba spisująca kronikę to kronikarz.

Stworzył tzw. *Skarbczyk*, czyli teczkę, w której robił notatki, szkice, wklejał tam materiały. Później na ich podstawie tworzył wielkoformatowe obrazy. Na jego dziełach możemy znaleźć wiele ciekawostek.

Odszukaj na obrazie wymienione i opisane poniżej przedmioty.

MW

Muzeum Narodowe
w Warszawie

Na tropie... Bitwy pod Grunwaldem
Ćwiczenia i zagadki

JAN MATEJKO
1838–1893

Obraz *Bitwa pod Grunwaldem* namalował Jan Matejko. Pochodził z Krakowa, tam się uczył i pracował. Jan miał dwie siostry i ośmiu braci.

Na podstawie cytatów odszukaj małego Jana wśród jego rodzeństwa i oznacz go.

Jan Matejko namalował *Bitwę pod Grunwaldem* w XIX wieku. Sama bitwa miała miejsce w wieku XV, 15 lipca 1410 roku, i była jedną z największych bitew średniowiecza. Rozegrała się między wojskami zakonu krzyżackiego a siłami Polski i Litwy. Zakon krzyżacki chciał zagarnąć ziemie polskie pod pretekstem szerzenia religii chrześcijańskiej.

WŁÓCZNIA ŚW. MAURYCEGO otrzymał ją Bolesław Chrobry od Ottona III w 1000 roku. Jest to historyczny symbol władzy polskich królów. W średniowieczu przechowywana była w katedrze w Krakowie, nigdy nie służyła jako prawdziwa broń. Dziś można ją oglądać w skarbcu krakowskiej katedry.

BERŁO KONRADA BIAŁEGO książę leżący przed koniem Witolda, mimo że bierze udział w bitwie, nie ma broni tylko berło, które Matejko wzorował na berle uniwersyteckim.

LICHTARZ (ŚWIECZNIK) pochodzi z krakowskiego mieszkania artysty, zdobiony jest wzorem z krzyży. Odnajdź ten wzór w stroju jednej z głównych postaci znajdujących się w centrum obrazu. Lichtarz możemy obecnie oglądać w Domu Matejki w Krakowie.

[...] dopiero potem spostrzeżono, że mały Jaś miał nosek w górnej swej części rozbity i całkiem krzywy, a to zostawiło ślady na zawsze, bo do końca życia był nieforemny.

[...] mały drobiaz lub upominek od starszych już mu sprawiał pociechę; gdy więc bywając w ich domu Zieliński, korepetytor nauki rachunków do dzieci, dawał mu jabłka, to mu to radość sprawiało, bo mniemał, że to odznaka.

Jan Matejko, wąty i błady chłopaczek, z ujmującą i miłą twarzą.

WSPOMNIENIA M. GORZKOWSKIEGO, CYT. ZA: M. SZYPOWSKA, JAN MATEJKO WSZYSTKIM ZNANY, WARSZAWA 1985.

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA
NARODOWEGO

MECENAS PROGRAMU KONSERWACJI
OBRAZU „BITWA POD GRUNWALDEM”

PARTNER MUZEUM

DORADCA PRAWNY

PATRON MUZEUM

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Bank Polski

GAE
system

WHITE & CASE

empik

teksty: Sylwia Betcher
redakcja: Wojciech Chmielewski
projekt graficzny: Homework / Kasia Walentynowicz, Beata Dejnarowicz

+ RUSZ PIONEK DO PRZODU
O PODANĄ LICZBĘ POL
- COFINI PIONEK
O PODANĄ LICZBĘ POL
~ CZEKASZ PODANĄ
LICZBĘ KOLEJEK

META

1949 r.
obraz udośćpniony
w publiczności
w Muzeum Narodowym
w Warszawie

1945–1949 r.
konserwacja obrazu

8.06.1945 r.
po wojnie obraz wraca do Zachęty
– Narodowej Galerii Sztuki
w Warszawie.

1941 r.
obraz zostaje
zakopany
w stodole
na wsi
pod Lublinem

W radni, dla zmylenia
Niemców, podana jest
o dotarciu obrazu
do Londynu

Niemcy wyznaczają
10 mln marek nagrody
za informację o miejscu
ukrycia obrazu

7.09.1939 r.
obraz zostaje
ewakuowany
z Warszawy
i ukryty w Muzeum
Miejskim w Lublinie

1.09.1939 r.
wybuch
II wojny
światowej

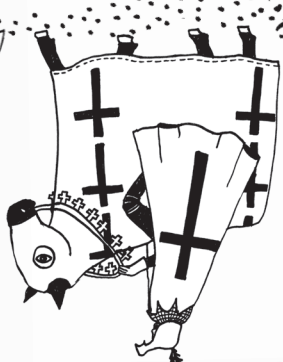

1914–1918 r.
I wojna
światowa,
obraz zostaje
ukryty w Rosji

listopad 1878 r.
obraz wyrusza
w podróż
po Europie

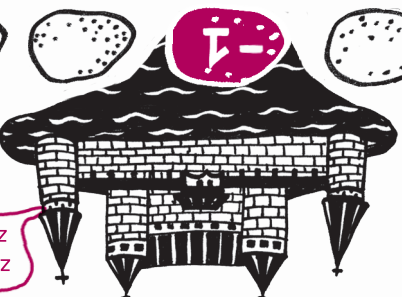
28.09.1878 r.
obraz zostaje
pokazany
w publiczności

1872 r.
Jan Matejko maluje
szkic olejny obrazu

1226 r.
książę Konrad
Mazowiecki zaprasza
na ziemie polskie zakon
krzyżacki, by szerzył
wiarę chrześcijańską

15.07.1410 r.
pod Grunwaldem wojska
polsko-litewskie pokonują
wojska krzyżackie

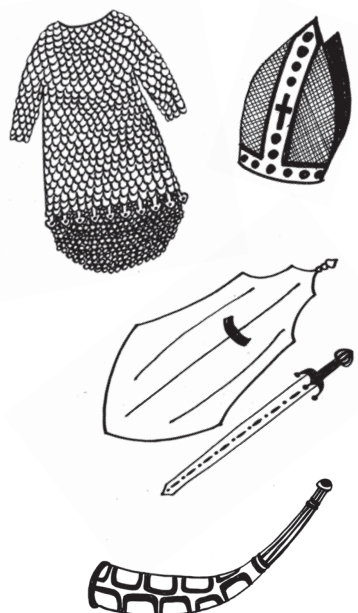
1. poł. XIV w.
zakon krzyżacki rośnie w siłę,
zajmuje część ziem polskich

HISTORIA
OBRAZU

Zagraj w domu w grę
i poznaj historię bitwy
oraz obrazu
Bitwa pod Grunwaldem!

KTO JEST KIM?

Obok narysowano kilka postaci z obrazu Matejki. Znajdź je na oryginale, a następnie odpowiednio pokoloruj i dorysuj brakujące przedmioty, wybierając spośród zaproponowanych.

1. ŚWIĘTY STANISŁAW
męczennik, patron Polski. W kronice Jana Długosza zachowały się informacje, że był widziany przez niektórych rycerzy na niebie podczas bitwy.

2. WIELKI KSIĄŻĘ LITEWSKI WITOLD
brat stryjeczny Władysława Jagiełły, rządził Litwą w imieniu Władysława.

3. ZAWISZA CZARNY
najsłynniejszy polski rycerz, przydomek Czarny pochodzi najprawdopodobniej od ciemnej cery i włosów.

4. ZBIGNIEW OLEŚNICKI
przedstawiony pod postacią błazna uratował króla przed atakiem Leopolda von Kökeritz, który na obrazie leży na ziemi przed królem.

5. WŁADYSŁAW II JAGIEŁŁO
nie brał bezpośredniego udziału w bitwie. Król stał na wzgórzu, skąd dowodził wojskami.

6. KONRAD VII BIAŁY
książę z dynastii Piastów śląskich. Walczył po stronie zakonu krzyżackiego. Przydomek Biały wiązał się najprawdopodobniej z jego jasnymi włosami.

7. JAN ŽIŽKA Z TROCNOWA
czeski bohater narodowy, w bitwie brał udział po stronie polskiej jako najemnik.

8. JAN DŁUGOSZ WIENIAWCZYK
ojciec największego polskiego kronikarza, również Jana Długosza. To właśnie z jego dzieła Jan Matejko czerpał informacje o przebiegu bitwy. Postać ta ma rysy Jana Matejki.

9. ULRICH VON JUNGINGEN
wielki mistrz zakonu krzyżackiego, zginął w bitwie pod Grunwaldem.

ILE MIERZY? ILE WAŻY?

WIEK OBRAZU:
..... LAT

Obraz powstał w 1878 roku.
Oblicz, ile ma lat.

DŁUGOŚĆ OBRAZU:
987 CM

Podobną długość mają też wagony starych tramwajów.

WAGA OBRAZU:
290 KG

Ile waży twoja rodzina?
Oblicz, czy jest lżejsza czy cięższa od obrazu.
Poniżej zapisz wynik.

WYSOKOŚĆ OBRAZU:
426 CM

Może się z nim równać tylko żyrafa.

